

G I L L I A N
F L Y N N

TAMSUMOS

BESTSELERIO
„DINGUSI“
AUTORÈS
KNYGA!

Alma littera

LIBĖ DEI

DABAR

Manyje tūno kažkokia bjaurastis, visai tikra, kaip koks vidaus organas. Perrėžk man pilvą, žiūrėk, ims ir išslys laukan tokia mėsinga ir tamsi, šleptelės žemėn, galėsi ją net sutripti. Dei giminės kraujas kalta. Kažkoks pagedęs iš esmės. Aš niekad nebuvo gera mergaitė, o po žudynių buvo tik dar blogiau. Mažylė našlaitėlė Libė augo suniurusi ir nukeipusi, eidama iš rankų į rankas tarp visokių tolimų giminaičių, antros eilės pusbrolių, tetulių, draugų draugų, blaškoma po visą Kanzasą: iš vieno gyvenamojo vagonėlio į kitą, iš vieno sukiužusio trobesio į kitą tokį pat kitoje fermoje. Aš – pėdinanti į mokyklą su žuvusios sesers nuodėvomis: palaidinėmis išgeltusiomis pažastimis, kelnėmis pernelyg plačiu, juokingai apsmukusiu užpakaliu, prilaikomomis tik sučiurusio diržo, suveržto iki paskutinės skylutės. Mano plaukai klasės nuotraukose nuolat styrantys į visas puses, prisivėlę laisvai maskatuojančių segtukų, tarsi šie būtų kokie skraidantys padarai, netyčia įstrigę mano kaltūne. Akys – tarytum niekad neišsiblaivančios baro šeimininkės, amžinai pūpsantys maišeliai po akimis. Retkarčiais – nenoromis aukštyn kampučiais tįstelėtos lūpos ten, kur turėtų būti šypseną. Retkarčiais.

Niekada nebuvo miela mergaitė, išaugau į net labai nemielą moterį. Pamėginkite nupiešti mano sielos portretą, ir išeis keverzonė su kyšančiomis iltimis.

Buvo nykus, pažliugęs kovas; tysojau lovoje ir mažiau apie savižudybę – toks mano mėgstamiausias laisvalaikis. Popietinis pasimėgavimas svajonėmis: šautuvas, pražiota mano burna, driokstelėjimas, mano galva sutrūkčioja, kraujas tyška ant sienos. Purslai, purslai. „Ar ji norėjo būti palaidota, ar kremuota?“ – žmonėms iškils toks klausimas. „Kam derėtų pranešti, kad ateitų į laidotuves?“ Atsakymų niekas nežinos. Žmonės, kad ir kas tokie jie būtų, kreips žvilgsnius vieni kitoms į batus ar pečius, kol užsitęs slogi tylą, o tada energingai, kuo skardžiau tarškindamas viską, kas tarška, kas nors susipras užkaisti kavos. Kava ir staigi mirtis nuostabiai dera.

Iškišau pėdą iš po apklotu, bet neįstengiau prisiversti nuleisti jos ant grindų. Įtariu, mane kamuoja depresija. Įtariu, kad iš jos gniaužtų neišlendu jau maždaug dvidešimt ketverius metus. Jaučiu kažkur savyje tūnančią geresnę save – pasislėpusią už kepenų, o gal prisitvirtinusią prie blužnies menkame, vaikiškame mano kūne, – tą Libę, kuri ragina mane keltis, ko nors imtis, suaugti, judintis į priekį. Bet bjaurastis paprastai laimi. Kai buvau septynerių, mano brolis išžudė visą šeimą. Mama, dvi seserys – jų neliko nė kvapo: pykšt pokšt, šmirkšt šmirkšt, spūst už gerklės – ir nebėra. Po to man nieko nė neberekėjo daryti, niekas ir nereikalavo.

Sulaukus aštuoniolikos, man atiteko 321 374 dolerių suma – pinigai, suaukoti visų tų gero linkinčių kilnuolių, skaičiusių spaudoje liūdną mano istoriją, visų tų geradarių, kurie *būtų įmanę širdį man atiduoti*. Kai tik išgirstu šią frazę, o girdžiu ją nuolat, taip ir įsivaizduoju mėsingas pieštas širdutes su pritvirtintais sparneliais, plasnjančias link vieno iš tų pašvinkusių namų, kuriuose man teko gyventi vaikystėje, pas rymančią prie lango mažą mergaitę – mane, o aš moju joms ir rankomis graibstau tas ryškiaspalves širdis, žalią mane skalaujančių grynųjų lietu: *Tai dėkui, tai dėkui!* Kol buvau dar vaikas, visos aukos suplaukdavo į apdairiai tvarkomą banko sąskaitą. Anuomet įplaukų srautas vis plūstelėdavo gausiau kas trejus ketverius metus, kai koks žurnalas ar radijo stotis sumąstydavo pranešti, kaip man sekasi. Mažoji Libė Dei – kokia ji šiandien? Vienintelė išgyvenusioji prerijų skerdynes sulaukė graudžiai saldaus dešimties metų amžiaus. (Aš – su dviem išsipašiojusiomis kasytėmis oposumų apdergtoje pie-

velėje šalia tetos Dianos gyvenamosios priekabos. Man už nugaros, nugeltusioje žolėje – medžio kamieno storumo Dianos kojos, menkai tepridengtos iškidijusiu sijonu.) Narsioji mažylė Dei sulaukė šešiolikos! (Aš – vis dar tokia pat mažutė gimtadienio žvakučių atšvaito nutviekstu veidu, su marškinėliais, pernelyg aptempiančiais krūtine, kuri tais metais išsipūtė iki D dydžio, tad atrodžiau tiesiog vulgariai, lyg iš komiksų knygos: pati smulkučiukė ir su absurdiškai didelėmis krūtimis.

Iš suaukotų pinigų ir gyvenau daugiau nei trylika metų, bet galiausiai atsargos ėmė sekti. Tą popietę buvau su kai kuo susitikusi, tad ir išsiaiškinau, kiek iš tikrųjų jos išsekusios. Žmogus, tvarkęs tuos pinigus – toksai įdėmaus žvilgsnio raudonskruostis vyrukas iš banko, vardu Džimas Džefreisas, kartą per metus primygtinai išsitempdavo mane pietų, jis tai vadino „patikrinimu“. Mudu ko nors užkąsdavome neviršydami dvidešimties dolerių sumos ir pasišnekučiuodavome apie mano gyvenimą – šiaip ar taip, jis juk pažinojęs mane dar tada, kai buvau štai šitokio augumo, che che. Aš savo ruožtu apie Džimą Džefreisą nežinojau beveik nieko, niekada nieko ir neklausiau, mat susitikimus su juo visada vertindavau nekintančiu vaiko požiūriu: elkis mandagiai, bet nepersistenk, ir tegul viskas kuo greičiau baigiasi. (Apie Džimą Džefreisą numaniau nebent tiek, kad jis veikiausiai krikščionis, uolus bažnyčios lankytojas – tiek kantrybės ir optimizmo gali turėti tas, kuris tiki, kad jį stebi Jėzus.) Metas kitam „patikrinimui“ turėjo ateiti dar greitai, gal po aštuonių devynių mėnesių, bet Džimas Džefreisas prisvilo kaip reikiant, užvertė balso paštą žinutėmis, vis tokiu rimtu, slopiu balsu bylodamas, esą padaręs viską, ką galėjęs, stengdamasis pratęsti „fondo gyvavimą“, bet dabar jau esąs pats metas pamąstyti apie „tolesnius veiksmus“.

Štai čia ir vėl paviršiun išnyra bjaurastis. Tuojau pat prisimenu apie tą kitą žiniasklaidos išgarsintą mergaitę, Džeimę Kaip Ten Ją, kuri irgi neteko šeimos tais pačiais metais kaip ir aš – 1985-aisiais. Drauge ji prarado ir pusę veido – apdegė per gaisrą, kuri tyčia sukėlė jos tėtis, jis pražudė visą šeimą. Kaskart, kai tik prisiartinu prie bankomato, pagalvoju apie tą Džeimę ir apie tai, kad ji nugvelbė dalį mano šlovės – jeigu ne ji, aš turėčiau dvigubai daugiau pinigų. Toji Džeimė Kaip Ten Ji vaikštinėjo po parduotuves ir pirkosi už mano pinigus prašmatnias

rankines ir papuošalus, ir riebų kremą iš universalinės parduotuvės kosmetikos skyriaus, paskui jį įtrindavo į blizgantį, randuotą savo veidą. Išties siaubingos mintys. Bent jau pati tai suprantu.

Pagaliau pagaliau pagaliau šiaip taip išsiritau iš lovos, pastangas palydėdama išpūdinga aimana, ir nusliūkinau į priekinę namo dalį. Aš nuomuju mūrinį vienaaukštį namelioką tarp kitų tokių pat mažyčių nameliokų, aptūpusių aukštą skardį, priešais kurį veriasi buvusių Kansas Sičio diendaržių panorama. Kansas Sičio Misūrio valstijoje, ne Kansas Sičio Kansaso valstijoje. Tai ne tas pat.

Rajonas, kuriame gyvenu, net pavadinimo neturi, toks jis visų užmirštas. Vadinamas nebent šitaip: Štai ten, į aną pusę. Keistas vos galų su galu suduriančių žmogystų kvartalas su begale aklagatvių ir šunų krūvelių. Kituose nameliukuose grūdasi senukai, gyvenantys juose nuo pat pastatymo. Sudubę žilaplaukiai sėdi prie tinkleliais aptrauktų langų ir ištisomis dienomis žiūri laukan. Kartais cimpina į savo automobilius atsargiais seniokiškais žingsneliais – tai išvydusi aš visuomet pasijuntu lyg prasikaltusi, tartum turėčiau bėgti jiems padėti. Bet jiems tai nepatiktų. Jie – anaip tol ne draugiški, o pagiežingi senukai kietai sučiauptomis lūpomis, kurie toli gražu nesidžiaugia mano kaimynyste, aš jiems – naujas asmuo, lyg koks išibrovėlis. Visas kvartalas bemaž dūzgia nuo jų priešiškumo. Taigi, ore nuolatos tvyro jų paniekos šaršalas, o už poros namų esama tokio džiūsnos rudo šunėko, kuris visą dieną ambrija, o paskui pernakt staugia – žodžiu, nuolatinis foninis triukšmas toks įprastas, kad nė nesuvoki, jog varo tave iš proto, tada netikėtai liaujasi, o po kelių palaimingų tylos akimirksnių prasižeda iš naujo. Vienintelius smagius kvartalo garsus – rytinį mažylių ulbesį – aš dažniausiai pramiegu. Visas pulkelis jų, apskritaveidžių, apmūturietų keliais sluoksniais drabužių, kas rytą traukia į darželį, pasislėpusį kažkur dar giliau toje žiurkių urkštynėje iš susipynusių gatvių: pirmas eina suaugusysis su virvės galu rankoje, jam iš paskos, paeiliui įsikibę į virvę, ritasi vaikai. Tarsi kokia pingvinų kirbinė, jie pražygiuoja pro mano būstą kiekvieną rytą, bet nė sykio nemačiau jų grįžtančių. Ką aš žinau, galbūt jie šitaip apkeliauja visą Žemės rutulį ir grįžta kaip tik laiku rytą praeiti po mano langu. Kad ir kaip būtų, aš sugebėjau prie jų prijunkti. Jų ketvertas, trys mergaitės ir berniukas, visi šviečiantys raudonais paltukais – kai kokį rytą pramingu ir nepa-

matau jų, pasijuntu suniurusi. Tikra niūra. Veikiausiai kaip tik šį žodį pavartotų mano mama, kad išvengtų pernelyg dramatiško depresijos termino. Niūrojimo priepuoliai manęs neapleidžia jau dvidešimt ketverius metus.

Ruošdamasi traukti į susitikimą velkuosi palaidinę, seguosi sijoną. Jaučiuosi tikra nykštukė – suaugusios, „didelės mergaitės“ drabužiai man niekad kaip reikiant netinka. Nesiekiu nė penkių pėdų ūgio – tiesą sakant, vos keturios pėdos ir dešimt colių, – užtat apvalumai į plotį tokie, kaip ir pridera. Teiskit, kad norit. Man trisdešimt vieni, bet žmonės neretai kalbina mane paploninę liežuvį, lyg norėdami pasiūlyti pirštais terliojamų vandeninių dažų ar ko.

Vos išlindus į piktžolėmis užžėlusią įkypą veją prie durų, rudis kaimynų šuo jau ir nerimsta – prapliupo viauksėti kaip visada. Ant šaliगतvio greta mano automobilio vėlėsi pora sutrintų paukščiukų skeletėlių suplotais snapais ir sparnais, jie priminė veikiau roplių griaučius. Jau kokie metai jie taip ir mėtosi čia. Kaskart, sėsdama į automobilį, negaliu susilaikyti nedirstelėjusi į juos. Mums praverstų nemenkas potvynis, bent nuskalautų juos.

Kitapus gatvės ant laiptelių prie namo durų šnekučiavosi dvi bobulės; juste jutau, kaip jos tyčia net nepažvelgia mano pusėn. Aš nežinau kaimynų pavardžių. Jei viena tų moterėlių numirtų, net negalėčiau pasakyti: *Mirė vargšė senoji ponia Zalinski*. Tektų sakyti šitaip: *Ta pašvinkusi senė iš namo priešais pakratė kojas*.

Jausdamasi lyg kokia jauniklė šmėkla, įsiropščiau į niekuo neišsiskiriantį vidutinio dydžio savo automobilį, pagamintą, kaip man rodo, bemaž vien iš plastiko. Aš vis dar tebelaukiu, kad pasirodytų kas nors iš automobilių prekeivių ir tiesiai pasakytų man tai, kas atrodo savaime aišku: *Tai pokštas. Iš tikrųjų šituo tu negali važinėti. Mes pajuokavome*. Dešimties minučių kelią į centrą susitikti su Džimu Džefreisu žaisliniu savo automobiliuku įveikiu kone autopilotu; įsuku į aikštelę prie užkandinės dvidešimt minučių pasivėlinusi, puikiai žinodama, kad Džimas tik geraširdiškai šyptelės ir nė žodelio nepratars apie mano gaišatį.

Atvažiavusi turėjau paskambinti jam iš mobiliojo, kad jis galėtų išlįsti laukan manęs pasitikti. Restoranas, tikriaus, tokia didžiulė seno-

viška, tipiška Kansas Sičio užkandinė, įsispraudęs tarp negyvenamų iškirmijusių pastatų, kurie baugina Džimą Džefreisą, tarytum tuose namų kevaluose nuolat lindėtų visas pulkas prievartautojų, tik ir tykančių, kada atvažiuosiu aš. Džimas Džefreisas nė už ką netapsiąs vyruku, leidžiančiu, kad kas nors bloga atsitiktų Libei Dei. Ničnieko bloga negali atsitikti NARSIAJAI MAŽYLEI DEI, VARGŠEI TIEK IŠKENTĖJUSIAI MERGAITEI, apgailėtina rudaplaukei septynmetei didžiulėmis mėlynomis akimis, vienintelei išgyvenusiai PRERIJŲ SKERDYNES, BEPROTIŠKAS KANZASO ŽUDYNES, ŠĖTONIŠKĄ AUKOJIMĄ ŪKININKŲ NAMUOSE. Mano mama, abi vyresnės seserys – visos papjautos, Beno darbelis. Aš, vienintelė likusi gyva, duriu į jį pirštu – štai žudikas. Tai aš buvau tas mielas burbuliukas, kurio dėka šetoną garbinęs mano brolis sulaukė teisėto atpildo. Aš buvau ta narsuolė, apie kurią trimitavo žiniasklaida. Pirmame *Enquirer* puslapyje išspausdino mano nuotrauką – aš, paplūdusi ašaromis, ir antraštė: ANGELO VEIDAS.

Dirstelėjusi į galinio vaizdo veidrodėlį, dar ir dabar įžiūrėjau aną mažės veidelį. Strazdanos, tiesa, išnykusios, dantys ištiesinti, tačiau nosis vis dar tokia pat saga, lyg mopso, apskritos kaip kačiuko akys. Dabar aš dažyta labai šviesi blondinė, bet ataugantys plaukai prie šaknų jau švietė pirmykščiu rudumu. Atrodė taip, lyg mano viršugalvis kraujuotų, ypač nutviektas vėlyvo pavakario saulės. Tarsi išties būčiau aptekusi krauju. Prisiđegiau cigaretę. Kitąsyk nerūkau išstisus mėnesius, o paskui staiga prisimenu: man reikia užrūkyti. Amžiais šitaip – niekas prie manęs nelimpa.

– Nagi eime, Mažyle Dei, – pasiraginau garsiai. Šitaip kreipiuosi į save, kai jaučiuosi visiškai nepakenčiama.

Išsiropščiau iš automobilio ir pešdama dūmą nužingsniavau užkandinės linkui, cigaretę laikydama dešinėje rankoje, kad nereikėtų žvilgčioti į kairę, luošąją. Buvo jau beveik vakaras. Klajokliai debesys plaukė dangumi bandomis lyg kokie bizonai, saulė buvo nusvirusi taip žemai, kad viską aptaškė rausvais purslais. Upės pusėje tarp kylančio greitkelio kilpų riogsojo tušti, nebenaudojami grūdų elevatoriai, juosvi kaip pati prietema, beprasniai.

Ėjau per automobilių aikštelę viena pati, žengdama per stiklo šukių žvaigždynus. Niekas manęs neužpuolė. Šiaip ar taip, vos kelios minu-

tės po penkių vakaro. Džimas Džefreisas buvo iš tų, kurie stengiasi vakarieniauti kuo anksčiau, ir tuo didžiauosi.

Man įėjus, jis sėdėjo prie baro gurkšnodamas putojantį gazuotą gėralą, o išvydęs mane padarė kaip tik tai, ko iš jo ir tikėjausi: išlupo iš švarko kišenės mobilųjį ir įsistebeilijo taip, tarsi šis būtų jį išdavęs.

– Skambinai? – suraukė kaktą.

– Ne, užmiršau, – sumelavau.

Jis pagaliau nusišypsojo.

– Ką gi, tiek to. Vis tiek džiaugiuosi, kad tu čia, širdede. Pasirengusi dalykiškai pasikalbėti?

Jis tekstelėjo ant baro porą dolerių ir nuvairavo mane prie raudona oda aptrauktos kabinos, pro apmušalo įtrūkius laukan veržėsi geltonas kamšalas. Aštrūs prorėžų kraštai sėdantis nubruožė blauzdas. Iš pagalvėlių pūkstelėjo cigarečių tvaiko gūsis.

Mano akivaizdoje Džimas Džefreisas niekad negerdavo alkoholio, niekad neklausdavo ir manęs, ar nenorėčiau ko išgerti, bet dabar, priėjus padavėjui, aš paprašiau stiklo raudonojo vyno, viena akimi stebėdama, kaip Džimas stengiasi neatrodyti nustebeęs ar nusivylęs, ar dar koks, o tik toks „džimdžefriškas“. *Kokio raudonojo norėsite?* – paklausė padavėjas, o aš net nenučiuokiau, niekad negaliu įsiminti vynu pavadinimų, nei baltųjų, nei raudonųjų, nei kurią pavadinimo dalį privalu sakyti, tad tepratariau: *Jūsų nuožiūra*. Džimas Džefreisas užsisakė žlėgtainį, aš – įdarytą bulvę, o padavėjui pasišalinus jis lyg koks dantų gydytojas išpūtė ilgą atodūšį ir tarė:

– Ką gi, Libe, štai mudu ir žengiamo į visiškai naują ir visai kitokį etapą.

– Tai kiek ten likę? – paklausiau mintyse ragindama: *Sakyk – dešimt tūkstančių, sakyk – dešimt tūkstančių*.

– Ar tu kada skaitai mano siunčiamas ataskaitas?

– Kartais skaitau, – dar sykį sumelavau. Man patinka gauti laiškų, bet ne juos skaityti, tad ataskaitų šūsnis veikiausiai mėtosi kur nors namie.

– Bent išklausei balso pašto žinutes?

– Man rodos, tavo telefonas išklaręs. Pusė teksto kažkur prapuola.

Iš tikrųjų žinučių buvau išklausiusi tik tiek, kad suprasčiau, jog mano popieriai nekokie. Įrašą paprastai išjungdavau iškart po pirmo-

jo Džimo Džefreiso sakinio, kuris visada prasidėdavo taip: *Čia tavo draugas Džimas Džefreisas, Libe...*

Džimas Džefreisas suglaudė pirštų galus ir atkišo apatinę lūpą.

– Sąskaitoje liko devyni šimtai aštuoniasdešimt du doleriai ir dvylika centų. Kaip jau esu minėjęs, jei būtum sugebėjusi vis papildyti indėlių kokiomis nors nuolatinėmis pajamomis, būtų pavykę išsilaikyti, bet... – jis skėstelėjo rankomis ir susiraukė. – Ko neatsitiko, to neatsitiko.

– O kaipgi knyga, argi knyga...

– Man labai gaila, Libe, bet nieko neišėjo su ta knyga. Juk sakau tau tai kiekvienais metais. Tu nekalta dėl to, bet knyga... ne. Nieko.

Prieš keletą metų, panūdęs išnaudoti dvidešimt penktąjį mano gimtadienį, į mane kreipėsi savivalbos knygų leidėjas ir paprašė parašyti apie tai, kaip aš įveikusi savo „praeities šmėklas“. Nors nei buvau ką nors įveikusi, nei ką, vis dėlto sutikau ir keliskart pasikalbėjau telefonu su tokia moterimi iš Naujojo Džersio, kuri iš tikrųjų ir parašė knygą. Ši pasirodė 2002-aisiais per Kalėdas, knygos viršelyje puikavausi aš su apgailėtinais nevykusiais nurėžtais gaurais. Knyga vadinosi „Naujoji Dei: kaip ne tik išgyventi vaikystės traumą, bet ir nugalėti!“ Buvo joje ir dar kelios nuotraukos: aš, dar vaikas, ir mano išžudyti artimieji, visa tai sukimšta į dar porą šimtų tūšaus „pozityvaus mąstymo“ marmalo puslapių. Man nubyrėjo aštuoni tūkstančiai dolerių, be to, kelios „išgyvenusiųjų“ grupelės paskui kvietėsi mane pasidalyti patirtimi. Skridau į Toledą pasikalbėti su vyrais, anksti likusiais našlaičiais, į Talsą – į tamtyč surengtą ten susitikimą su paaugliais, kurių tėčiai nužudė mamas. Pasirašinėju knygą tiems varvanosiams vaikams, užvertusiems mane klausimais nei į tvorą, nei į mieta, tarkime, ar mano mama kepdavusi pyragėlius. Pasirašinėju bėdojantiems žilaplaukiams seneliukams, dėbsantiems į mane pro dvižidinių akinių stiklus, alsuojantiems suskrudusios kavos ir skrandžio rūgšties tvaiko mišiniu. *Su Dei – nauja diena, nauja daina!* – rašydavau. Arba: *Su Dei niekada nesakyk sudie!* Kartais smagu ką nors išvinguriuoti iš savo pavardės. Visi tie susirinkdavę susitikti su manimi žmonės, pažiūrėti išvargę ir apimti nevilties, stoviniudavo netoliese pabirais pulkeliais. Grupės visad būdavo nedidelės. Vos sumojusi, kad už tokius rengi-

nius man niekas nesirengia mokėti, atsisakiau bet kur važiuoti. Knyga, šiaip ar taip, jau patyrė nesėkmę.

– Atrodytų, iš jos galėjome uždirbti ir daugiau, – suburbuliavau. Iš tiesų norėjau, kad knyga duotų pelno, troškau karštai, vaikiškai: jeigu norėsiu pakankamai stipriai, taip iš tikrųjų ir įvyks. Taip turėtų įvykti.

– Žinau, – atsakė Džimas Džefreisas – po šešerių metų šia tema jis ir nebeturėjo daugiau ko pridurti. Valandėlę tylomis žvelgė, kaip aš gurkšnoju vyną. – Bet iš tiesų, Libe, dabar tau veriasi ištis įdomus, visiškai naujas gyvenimo laikotarpis. Nagi, kuo norėtum būti užaugusi?

Plika akimi mačiau: jis troško, kad tai nuskambėtų žaismingai, bet jo žodžiai įskėlė man tik pykčio papliūpą. Aš nenorėjau būti niekuo – štai kur visas sumautas kampas.

– Tai pinigų tikrai nebeliko?

Džimas Džefreisas liūdnai pakratė galvą ir ėmėsi barstyti druską ant ką tik jam patiekto žlėgtainio; aplink jį jau telkšojo kraujo balutė, visai kaip koks ryškiaspalvio „Kool-Aid“ gėrimo klanelis.

– Gal dar kas nors sumanys paaukoti? Šiaip ar taip, artėja dvidešimtpenkmetis...

Vėl pajutau plykstelint įniršį – dėl to, kad jis privertė mane tai ištarti. Benas pradėjo smagintis žudydamas šeimą 1985-ųjų sausio trečiąją, apie antrą valandą nakties. Laiko spaudas ant mano artimųjų skerdynių datos, o aš štai laikiu sukaktuvių. Kas gali šitaip šnekėti? Kodėl negalėjo būti likę dar kokių aštuonių tūkstančių?

Jis darsyk palingavo galvą.

– Pinigų nebėra, Libe. Tau kiek? Trisdešimt? Tu jau seniai suaugusi. Žmonėms jau rūpi kiti dalykai. Jie nori padėti kitoms vargšėms mergaitėms, ne...

– Ne man.

– Deja, taip.

– Žmonėms jau rūpi kiti dalykai? Tikrai?

Staiga pasijutau tokia apleista, visai kaip vaikystėje, kai kokia nors teta ar pusseserė nudrėbdavo mane kitai tetai ar pusseserei: *Man jau pakaks, dabar kurį laiką galėtum ją prižiūrėti tu*. Naujoji teta ar pusseserė būdavo labai miela, gal kokią savaitę popindavo nuožmią surūgėlę mažę mane, iš tiesų jos stengdavosi kaip išmanydamos, o paskui...

tiesą sakant, dažniausiai tik pati ir būdavau kalta. Tikrai, nemėginu vaidinti kokios nors aukos. Vienai pusseserei pripurškiau visą svetainę „Aqua Net“ plaukų lako, paskui dar padegiau. Teta Diana – mano globėja, mamos sesuo, pati mylimiausia – priglobė mane gal kokius šešis kartus ir tiek pat kartų manęs atsikratė, o galiausiai užtrenkė man savo duris visam laikui. Tai moteriškai esu pridirbusi išties siaubingų bjaurysčių.

– Deja, Libe, niekada nepritrūkstame naujų žmogžudysčių, – liurleno Džimis Džefreisas. – Negali išlaikyti žmonių dėmesio ilgai. Nagi, tik pagalvok, kaip visi kraustosi iš proto dėl Lizetės Stivens.

Lizetė Stivens, daili dvidešimt penkerių metų brunetė, pradingo be pėdsako pakeliui namo po Padėkos dienos pietų su artimaisiais. Į jos paieškas įsitraukė visas Kanzas Sitis – vos įsijungsi žinias, tuojau ir išvysi tau besišypsantį jos veidą. Vasario pradžioje žinia apie ją pasklido po visą šalį. Paskui visą mėnesį – jokių žinių. Lizetės Stivens nebebuvo tarp gyvųjų, niekas tuo nebeabejojo, bet nė vienas nenorėjo pirmas nuleisti rankų.

– Bet, manau, – Džimas Džefreisas kalbėjo toliau, – visi norėtų išgirsti, kad tau viskas klojasi sėkmingai.

– Nuostabu.

– Gal norėtum pamėginti stoti į universitetą?

– Ne.

– O ką, jei įtaisytume tave dirbti į kokį nors biurą tvarkyti dokumentų ar panašiai?

– Ne.

Aš užsisklendžiu, tarsi sulendu į save, nekreipiu dėmesio net į maistą, užsižibinusi ant kaktos užrašą: tikra surūgėlė. Dar vienas mamos žodis – *surūgėlė*. Jis reiškė kiek kitokį niūrojamą – tokį, koks erzina kitus. Kai niūroji agresyviai.

– Nagi, ar nenorėtum kokią savaitėlę pamąstyti apie tai? – Džimas Džefreisas stačiais kąsniais rijo savo žlėgtainį, šakutė taip ir skraidė nuo lėkštės prie burnos ir atgal. Jis jau norėjo nešdintis sau. Džimas Džefreisas šįkart darbą baigė.

Jis paliko man tris laiškus ir dar šypsena, kuri turėjo nuteikti optimistiškai. Trys vokai – ir visi atrodo kaip šlamštulai. Anksčiau Džimas Džefreisas įteikdavo man išsipūtusią nuo laiškų batų dėžutę, ir net ne vieną, daugumoje jų rasdavau čekį. Šiuos aš pasirašydavau ir grąžindavau jam, o paskui geradariai aukotojai gaudavo iš manęs padėkos laišką – siųsdavau visiems vienodą. Tekstas stambia, kampuota mano rašysena bylodavo: *Dėkoju jums už auką. Tokie žmonės kaip jūs padeda man šviesiau žvelgti į ateitį. Nuoširdžiai jūs, Libė Dei.* Iš tikrųjų, „jūs“ – Džimas Džefreisas manė, kad viena gramatinė klaida sugildys žmonėms širdis.

Tačiau dabar batų dėžučių nebebuvo, tad nebebuvo ir paaukotų pinigų, likau su vos trimis laiškais ir vakaru, kurį reikės kaip nors pristumti. Nuriedėjau namo – bent keli žmonės pakeliui mirktelėjo man automobilių šviesomis, kol pagaliau susizgribau važiuojanti neįjungtais žibintais. Rytuose dangaus fone žaižaravo Kanzas Sičio stogų kontūrai: pabirę kuklūs vidutinio aukštumo pastatai lyg iš „Monopolio“ žaidimo, šen ten smygsantys radijo bokštai. Mėginau įsivaizduoti, ką galėčiau veikti, kad užsidirbčiau pinigų. Kaip suaugusieji. Įsivaizdavau save su slaugės kepuraite, rankoje – termometras; paskui – vilkinčią mėlyną aptemptą policininkės uniformą ir padedančią vaikui pereiti gatvę; dar – pasidabinusią perlų vėrinį ir gelėmis marginta prijuoste ir ruošiančią pietus antrajai pusei. *Dabar jau aišku, kaip žemai puolei, – tariau sau. – Suaugusiųjų gyvenimas tau vis dar atrodo esą toks kaip vaikiškose knygutėse su paveikslėliais.* Bet drauge su ta mintimi į akis ėmė lįsti dar vienas vaizdas: aš – rašanti kreida ant lentos A, B, C priešais visą klasę pirmokų žibančiomis akutėmis.

Bandžiau susigalvoti kokios nors tikroviškesnės veiklos – gal ką nors daryti kompiuteriu? Suvesti duomenis – juk gali būti toksai darbas? O gal galėčiau imtis ko nors, kas vadinama klientų aptarnavimu? Mačiau filmą apie moterį, kuri pragyvenimui užsidirbdavo vedžiodama kitų žmonių šunis: ji visuomet vilkėdavo kombinezoną ar megztinį, rankoje nešdavosi puokštę gėlių, o šunys – visuomet apsiseilėję ir meilūs. Vis dėlto man šunys nepatinka, aš jų bijau. Žinoma, galiausiai pagalvojau ir apie ūkininkavimą. Mano giminė ūkininkavo visą šimt-

metį, mama buvo paskutinė fermerių dinastijos atstovė – kol Benas ją užmušė. Paskui ferma buvo parduota.

Šiaip ar taip, aš nė nemokėčiau ūkininkauti. Prisimenu šį tą iš andainykščių namų: Benas, maknojantis per šaltą pavasarinę pliurę, delnu tēkštelintis šalin pasipynusius po kojomis veršelius; šiurkščios mamos rankos, nyrančios į kaugę vyšnių spalvos rutuliukų, čia pat pražystančių sorgų gelsvumu; Mišelės ir Debės klykčiojimai – jos šokinėja ant šieno daržinėje. *Man visur niežti!* – amžiais skundžiasi Debė, bet tuojau pat vėl strykteli į šieno kaugę. Bet aš negaliu įsileisti minčių apie visa tai ilgam. Prisiminimams prikibdžiau etiketę, tarsi jie būtų kokia ypač pavojinga zona: *Tamsus užkaboris*. Tik pamėgink pernelyg ilgai užtrukti prie vaizdinio mamos, mėginančios bent laikinai sulipinti perskilusį kavinuką, arba prisiminti Mišelę, strikinėjančią su trikotažiniais naktiniais marškiniais, sportines kojinaites užsitempusią iki kelių, ir sąmonė tuojau slysteli į *Tamsų užkaborį*. Ryškiai raudonos pamišėliškos dėmės, kuriomis nutaškyta naktis. Neišvengiamas ritmingas kirvio švytravimas, jis juda taip mechaniškai, tartum kapotų medį. Šūviai, driokstelėję koridoriuje. Išgąstingas, kėkšto balsą primenantis motinos riksmas – ji vis dar stengėsi gelbėti savo vaikus, nors jai jau buvo nunešta pusė galvos.

Kažin, ką veikia administratoriaus padėjėjas? – susimąščiau.

Sustojau prie namų, išlipau ant kaip tik tos šaligatvio plokštės, kurioje kažkas prieš dešimtmečius buvo įrėžęs: „Džimis myli Tiną.“ Kartais įsivaizduodavau, kaip susiklostė tos porelės lemtis. Jis – žemės nės lygos beisbolo žaidėjas, ji – namų šeimininkė, gyvena Pitsburge ir kaunasi su vėžiu. Jis – išsiskyręs ugniagesys, ji buvo advokatė, bet praėjusiais metais nuskendo Meksikos įlankoje. Ji – mokytoja, jis krito pakirstas aneurizmos, sulaukęs vos dvidešimties. Nors ir šiurpokas, tai buvo visai neblogas proto žaidimas. Buvau įjunkusi pribaugti bent vieną iš jų.

Pažvelgiau į savo nuomojamą būstą ir pagalvojau, ar tik nebus pakrypęs stogas. Jei jis įgriūtų, aš kažin ko nė neprarasčiau. Neturėjau nieko vertinga, nebent išskyrus senutėlį katiną Baksą, kuris mane pakentė. Kai tik pasiekiau išklypusius, patrešusius priedurio laiptelius, iš vidaus mane pasiekė apmaudingas kniaukimas, tik tada susizgribau šiandien katino dar nešėrusi. Atidarius duris senolis katinas atslūkino

artyn lėtai ir nevikriai, lyg koks kledaras automobilis nuleista padanga. Kačių ėdalo nebebuvo likę nė trupinio – jau visa savaitė kaip ruošiuosi pirmai progai pasitaikius jo nupirkti, – tad ištraukiau iš šaldytuvo porą gabalėlių sudžiūvusio šveicariško sūrio ir daviau jam pagrauzti. Tada sėdau atplėšti trijų gautų laiškų, pirštai trenkė prarūgusiu pienu. Perskaičius pirmąjį, kiti taip ir liko neskaityti.

*Miełoji panele Dei,
tikiuosi pasiekti Jus šiuo laišku, nes savo tinklalapio, regis, netu-
rite. Aš skaičiau apie Jus ir daugelį metų įdėmiai sekiau Jūsų isto-
riją, būtų labai įdomu išgirsti, kaip Jums dabar sekasi, ką šiomis
dienomis veikiate. Galbūt dar dalyvaujate renginiuose kviestinės
viešnios teisėmis? Aš pats esu narys grupės, kuri sumokėtų Jums
500 dolerių vien už pasirodymą. Prašyčiau susisiekti su manimi,
ir aš mielai suteiksiu visą būtiną informaciją.*

*Su šilčiausiais linkėjimais
Lailas Virfas*

P. S. Tai visiškai teisėtas verslo pasiūlymas.

Striptizas? Pornografija? Anais laikais, kai išėjo knyga su visomis „Mažylė Dei auga“ nuotraukomis, bene labiausiai krintanti į akis buvo mano, septyniolikmetės, nuotrauka: išpampusios, moteriškos mano krūtys taip ir sprūdo iš viršutinės balkšvo pliažinio kostiumo dalies. Tad po to gavau kelis pasiūlymus iš ne itin garsių žurnalų, mėgstančių spausdinti nuogybes, bet nė vienas jų nesiūlė tokios sumos, kuri būtų priverčiusi mane bent susimąstyti. Net ir dabar penki šimtai – dar ne tokie pinigai, dėl kurių sutikčiau staisyti nuoga, jei tie vyrukai tikrai pageidauja šito. Bet juk gali būti ir taip – *galvok pozityviai, Mažyle Dei!* – gali būti ir taip, kad tai išties koks nors nekaltas pasiūlymas, gal dar viena gedėtojų grupelė, kuriai mano pasirodymas suteiktų progą pasikalbėti apie save. Penki šimtai už kelias valandas užuojautos – tokie mainai visai pakenčiami.